

Plantedirektoratet

Fakultetssekretariatet

Susanne Elmholt

Koordinator for
myndighedsrådgivning

Dato: 29. april 2011

Direkte tlf.: 8999 1858
E-mail:
Susanne.Elmholt@agrsci.dk

Afs. CVR-nr.: 57607556

Side 1/3

Svar på uddybende spørgsmål angående raps som mellemafgrøde og omlægning af fodergræs til vinterraps

Plantedirektoratet (PD) har den 26. april 2011 sendt en bestilling med relation til det notat, DJF fremsendte 4. marts 2011 vedrørende gødskningsbekendtgørelsen 2011/12.

Baggrunden for bestillingen er, at PD i forbindelse med udarbejdelsen af Gødskningsbekendtgørelsen for 2011/12 er gjort opmærksom på, at Landsforsøgene for 2009 (se bl.a. oversigt over Landsforsøg 2009 side 236) viser, at kvælstofoptagelsen for mellemafgrøder varierer meget, og at den er meget lav for f.eks. vinterraps.

PD er ligeledes blevet gjort opmærksomt på, at muligheden for omlægning af fodergræs til vinterraps er meget lidt anvendelig, idet kvægbrug typisk ikke anvender vinterraps i deres sædskifte. Desuden er PD blevet gjort opmærksom på, at kvælstoffrigivelsen vil være større året efter ved omlægning til vinterraps end til fodergræs.

I bestillingen beder PD om, at DJF uddyber to af sine svar fra notatet af 4. marts.

De to uddybende spørgsmål samt vores svar følger herunder. Besvarelsen er forestået af seniorforsker Elly Møller Hansen med indspil fra forskningsleder John E. Hermansen.

Med venlig hilsen

Susanne Elmholt

Seniorforsker, koordinator for DJF's myndighedsrådgivning

Spørgsmål 1 fra Plantedirektoratet

Plantedirektoratet er i forbindelse med udarbejdelsen af Gødskningsbekendtgørelsen for 2011/12 blevet gjort opmærksom på, at i Landsforsøgene for 2009 (se bl.a. oversigt over Landsforsøg 2009 side 236) viser at kvælstofoptagelsen for mellemafgrøder variere meget og at den er meget lav for f.eks. vinterraps. Hvad er DJF's bemærkninger til resultaterne fra Landsforsøgene – og er de evt. anvendt i det tidligere svar?

Svar på spørgsmål 1:

Resultater, beskrevet af Ingrid K. Thomsen, der er seniorforsker ved Institut for Jordbrugsproduktion og Miljø ved DJF, i Oversigt over Landsforsøgene 2009, side 236-240, viser rigtigt nok, at kvælstofoptagelsen i plantemateriale af olieræddike som mellemafgrøde kan variere meget mellem år og lokaliteter og kan være lav. I svar på spørgsmål 6 i notat af 4. marts¹ har DJF vurderet, hvor meget dårligere raps vil være som mellemafgrøde i forhold til gul sennep og olieræddike, og vi vurderede, at raps vil være på samme niveau som olieræddike og gul sennep mht. kvælstofoptagelse. Resultaterne fra Oversigt over Landsforsøgene 2009 indgik således ikke i det tidligere svar på spørgsmål 6.

¹ **Fra DJF's svar 4. marts 2011:**

PD spørgsmål 6:

Plantedirektoratet hører fra landbrugserhvervet, at de gerne vil have flere muligheder for at benytte mellemafgrøder. Især har raps og rug været nævnt som mulige mellemafgrøder. Plantedirektoratet ønsker DJF's vurdering, i forhold til kvælstofudvaskningen, hvis det blev gjort muligt at benytte raps og rug som mellemafgrøder dvs. hvor meget dårligere per ha er raps/rug overfor gul sennep og olieræddiker. Hvis raps og rug ikke har den udvaskningsreducerende effekt som gul sennep og olieræddiker, bedes DJF komme med en ny omregningsfaktor mellem efterafgrøder og raps/rug som mellemafgrøde.

DJF svar 6:

Efter reglerne skal en mellemafgrøde være sået senest den 20. juli, hvilket i de fleste tilfælde betyder, at mellemafgrøder udstrøs i etablerede afgrøder før høst. Vi vurderer, at rug sået med denne metode ikke vil fremspire tilstrækkeligt til at virke som mellemafgrøde, men vi har ikke forsøgsmæssig belæg for denne vurdering. Vi kan derfor ikke foreslå en ny omregningsfaktor for rug. Derimod mener vi, at raps anvendt som mellemafgrøde vil være på samme niveau som olieræddike og gul sennep mht. kvælstofoptagelse. Teksten i vejledningen foreslås derfor ændret fra "olieræddike og gul sennep" til "korsblomstrede afgrøder".

Spørgsmål 2 fra Plantedirektoratet

Plantedirektoratet er ligeledes blevet gjort opmærksomt på, at muligheden for omlægning af fodergræs til vinterraps er meget lidt anvendelig, idet kvægbrug typisk ikke anvender vinterraps i deres sædskifte. Desuden er PD blevet gjort opmærksom på, at kvælstoffrigivelsen vil være større året efter ved omlægning til vinterraps end til fodergræs. Hvad er DJF's bemærkninger til dette?

Svar på spørgsmål 2:

Frigivelsen af kvælstof fra uomlagt fodergræs vil sandsynligvis være mindre end efter høstet raps. Det vurderes dog, at en større kvælstoffrigivelse og dermed større risiko for udvaskning efter høst af raps vil kunne opvejes af en betydelig mindre udvaskning af kvælstof i det efterår, hvor rapsen etableres i sammenligning med nyetableret græs (se svar på spørgsmål 2 i notat af 4. marts)². Risikoen for udvaskning efter raps afhænger desuden af, hvilken afgrøde der dyrkes efterfølgende, og hvor meget kvælstof denne afgrøde optager.

² **Fra DJF's svar 4. marts 2011:**

PD spørgsmål 2:

Hvad vil merudvaskningen af kvælstof være af at omlægge græs med under 50% kløver til vinterraps (evt med krav om at rapsen ikke må startgødes) inden 15 august, i forhold til at omlægge det til græs med under 50 % kløver inden 15 august?

DJF svar 2:

Raps sået før 15. august optager væsentlig mere kvælstof i løbet af efterår og vinter end græs vil kunne nå at optage, hvis det først sås i starten af august. Vurderingen er derfor, at der ikke vil være nogen merudvaskning. Dette er dog forudsat, at der ikke tillades startgødskning.